

Mejeridriften.

I de sidste 6 Aar er der ved Midler, bevilgede paa Finanslovene, hvert Aar udkommet en, af en af vore dygtigste Fagmænd, Statskonsulent Nissen-Dall, udarbejdet og til alle Landets Andelsmejerier gratis omsendt »Mejeri-Drifts-Statistik«, der gennem Bearbejdelsen af Andelsmejeriers Driftsregnskaber henlede Mejeriernes Opmærksomhed paa de vigtigste Forhold vedrørende Driften og de Mangler, der for de enkelte Mejeriers Vedkommende knytte sig til denne. Det er de samme Mejerier, der Aar efter Aar indsende deres Regnskaber til Bearbejdelse og Offentliggørelse, og af de foreliggende 6 Beretninger kan man da nu lære, hvorledes vigtige Forhold indenfor Landets betydeligste Erhvervsgren have udviklet sig i de senere Aar, om der er Fremgang, Stilstand eller Tilbagegang.

De 2 Faktorer, der afgjort spille Hovedrollen med Hensyn til Malkekvægets økonomiske Udbytte, er Mælkemængden pr. Ko og Mælkens Fedme eller hvor mange Pd. Mælk, der medgaar til et Pund Smør. Omstaaende Tabel belyser den Udvikling, der for disse 2 Faktorer Vedkommende har fundet Sted indenfor de Andelsmejerier, der indsende Aarsregnskaber (sidste Aar over 400):

Mejeridriften.

I de sidste 6 Aar er der ved Midler, bevilgede paa Finanslovene, hvert Aar udkommet en, af en af vore dygtigste Fagmænd, Statskonsulent Nissen-Dall, udarbejdet og til alle Landets Andelsmejerier gratis omsendt »Mejeri-Drifts-Statistik«, der gennem Bearbejdelsen af Andelsmejeriers Driftsregnskaber henlede Mejeriernes Opmærksomhed paa de vigtigste Forhold vedrørende Driften og de Mangler, der for de enkelte Mejeriers Vedkommende knytte sig til denne. Det er de samme Mejerier, der Aar efter Aar indsende deres Regnskaber til Bearbejdelse og Offentliggørelse, og af de foreliggende 6 Beretninger kan man da nu lære, hvorledes vigtige Forhold indenfor Landets betydeligste Erhvervsgren have udviklet sig i de senere Aar, om der er Fremgang, Stilstand eller Tilbagegang.

De 2 Faktorer, der afgjort spille Hovedrollen med Hensyn til Malkekvægets økonomiske Udbytte, er Mælkemængden pr. Ko og Mælkens Fedme eller hvor mange Pd. Mælk, der medgaar til et Pund Smør. Omstaaende Tabel belyser den Udvikling, der for disse 2 Faktorer Vedkommende har fundet Sted indenfor de Andelsmejerier, der indsende Aarsregnskaber (sidste Aar over 400):

Mejerier i:	Aarlig Mælkemængde pr. Ko. Pd.		Pund Mælk pr. Pd. Smør	
	1898	1902	1898	1902
Fyns Mejeriforening	5052	5502	26.5	26.2
Sydjysk —	4217	4626	26.8	26.3
Midtjysk —	4286	4493	26.2	25.7
Aarhus-Omegns —	4508	5082	26.2	25.5
Randers Amts —	3744	4569	27.1	25.9
Aalborg —	?	3873	?	26.2
Viborg —	3742	4432	26.5	25.7
Silkeborg Omegns —	3416	4372	26.4	25.6
Thisted Amts —	3738	4130	26.7	26.1
Ringkøbing —	3148	4128	27.3	26.4
Ribe —	3752	4249	26.7	26.2
Sorø og Præstø Amters —	5297	5458	25.6	25.5
Holbæk Amts —	4846	5144	26.2	25.5
Maribo —	?	5430	?	26.0

Den gennemsnitlige aarlige Mælkemængde pr. Ko og den gennemsnitlige Mælkemængde til ét Pund Smør var for hele Landet i de 3 sidste Aar henholdsvis:

1900....	4328 Pd. og 26.3 Pd.
1901....	4439 — - 26.0 —
1902....	4678 — - 25.9 —

Øerne have et lidt højere Mælkeudbytte pr. Ko end Jylland, højst staar Fyn med en gennemsnitlig aarlig Mælkemængde af 5502 Pd.

Det aftagende Mælkeforbrug til ét Pd. Smør skyldes vel noget Forbedringer ved Centrifugerne, men Fremgangen i Mælkemængde og Mælkefedme maa hovedsagelig tilskrives den gennem Kvægavls- og Kontrolforeningerne udfoldede Virksomhed og de senere Aars Arbejde for at gennemføre en bedre Malkning. Der har i den sidste Tid været rettet en skarp Kritik mod Ledelsen af vor Kvægavl, mod de hidtil benyttede Fremgangsmaader inden for denne, men de foreliggende Resultater, der ere tagne lige ud af den brede Praksis, synes i høj Grad at op-

fordre til at fortsætte ad de hidtil fulgte Veje. Vort Malkek vægs Racepræg og Ydeevne ere udviklede ret betydeligt i Nutiden, og i vore Nabolande søger man nu at efterligne de Foranstaltninger, der i saa væsentlig en Grad have medvirket hertil.

I de ovenfor refererede Tal har man Hovedgrunden til, at Danmarks Smørudførsel er vokset stærkt. Professor Segelcke anslog i 1860'ernes Midte den gennemsnitlige Smørproduktion pr. Ko til ca. 73 Pd. aarlig, i 80'ernes Begyndelse beregnedes den til ca. 90 Pd. og for en halv Snes Aar siden til 140—150 Pd., medens den nu kan sættes til 170—180 Pd.

Samtidig med, at Produktionen er gaaet frem, ere Driftsudgifterne, beregnede efter 1000 Pund sød Mælk, gaaede ned. Deles Mejerierne i: større Mejerier med over 4 Mill. Pd. Mælk om Aaret, middelstore Mejerier med fra 2 til 4 Mill. Pd. Mælk og smaa Mejerier med under 2 Mill. Pd., stiller Driftsudgifterne sig saaledes:

Driftsudgifter (uden Kørsler og Renter) pr. 1000 Pd. Mælk for

	Store Mejerier	Middelstore Mejerier	Smaa Mejerier
	Øre	Øre	Øre
1898	249.0	282.4	325.5
1899	234.9	285.7	312.1
1900	250.5 *)	286.6	307.9
1901	236.3	277.2	304.5
1902	226.3	263.0	293.4

De større Mejerier arbejde altsaa billigere end de mindre. For alle Mejerierne under ét vare de gennemsnitlige Driftsudgifter i de 3 sidste Aar:

1900	274 Øre
1901	259 —
1902	247 —

*) Stigningen skyldes udelukkende højere Kulpriser.

Naar Driftsudgifterne ere gaaede ned, uagtet enkelte Udgifter, som f. Eks. Lønningerne til Bestyrerne, have en Tendens til at stige, skyldes det navnlig 2 Forhold. Dels er Mejeriernes Tal formindsket, medens deres Størrelse er vokset, dels lykkes det efterhaanden at nedbringe de endnu mange Steder uforholdsmæssig store Brændselsudgifter.

Aarsagen til disse sidste skyldes saa godt som altid Fejl ved Anlægget eller Driften, og der er her et svagt Punkt i vort Mejeribrugs Økonomi. Der haves Eksempler paa et Kulforbrug af over 1 Kr. 40 Øre pr. 1000 Pd. sød Mælk, medens det har vist sig, at selv paa ældre Mejerier kan det bringes ned til under 40 Øre. Der er ingen Tvivl om, at Driftsstatistiken bidrager til at henlede Mejeriernes Opmærksomhed paa denne Sag. Naar et Mejeri f. Eks. ser, at dets Brændselsudgifter pr. 1000 Pd. Mælk er over 125 Øre, medens andre Mejerier nøjes med indtil 25 Øre, ligger det nær at søge efter og rette Aarsagerne til det store Forbrug. Der er Nabomejerier, mellem hvilke der er en Forskel paa 1 Kr. og derover i Brændselsudgifter. Det vil med andre Ord sige, at paa et middelstort Mejeri med 3 Mill. Pd. Mælk om Aaret kan Udgiften til Brændsel veksle mere end 3000 Kr. for ét Aar — eller ca. $2\frac{1}{2}$ Øre pr. Pund produceret Smør. Der er her et Omraade, paa hvilket der kan spares meget betydelige Summer for vort Mejeribrug, Opmærksomheden er nu stærkt henvendt paa Sagen, og der er paa Finansloven i Aar for første Gang bevilget 1000 Kr. som Bidrag til Lønningen af en Assistent i Kontrolfyling paa Mejerierne.

For de 400 Andelsmejerier, hvis Regnskaber ere behandlede i Beretningen, har den gennemsnitlige Anlægs-sum været 24,968 Kr. Mejerierne paa Øerne ere gennemgaaende byggede noget dyrere end i Jylland. Den samlede Restgæld udgør 42,9 pCt. Hvor stor Anlægskapital der er anbragt i vore 1046 Andelsmejerier, vides ikke bestemt, men man fejler næppe meget ved at anslaa den til noget over 25 Mill. Kr.

Ved at sammenligne den i Aar udkomne Beretnings Resultater med de foregaaende Aars, faar man ubetinget Indtrykket af, at der er god Fremgang i Andelsmejeriernes Drift. Fremgangen er dog ubetinget større for Smørproduktionens end for Osteproduktionens Vedkommende. Med Hensyn til denne sidste synes vort Mejeribrugs Teknik at staa noget i Stampe. Endnu ere vi langt fra det Maal, som vi ubetinget maa kunne naa, at det indenlandske Osteforbrug dækkes af den indenlandske Osteproduktion.

H. Hertel.